

NIDV

**DEFENSIE &
VEILIGHEID**

sinds 1984

***COMMANDANTEN STRIJDKRACHTEN EN
NATIONALE POLITIE BIJ NIDV***

HET BELANG VAN DE GOUDEN DRIEHOEK

INSTITUUT FYSIEKE VEILIGHEID VAN START

SYMPOSIUM INNOVATIEPROGRAMMA I-BRIDGE

lockheedmartin.com/f35

SNELHEID, STEALTH EN DE **KRACHT** OM DE NEDERLANDSE **ECONOMIE** **TE VERSTERKEN.**

F-35
LIGHTNING II

In de komende jaren speelt de F-35 een essentiële rol in het buitenlandse veiligheidsbeleid van Nederland. De F-35 zal niet alleen de missies kunnen schragen van Nederland. De F-35 versterkt namelijk ook de internationale concurrentiekracht van Nederland op markten voor geavanceerde technologieën, creëert nieuwe hoogwaardige bedrijvigheid en werkgelegenheid. De F-35 Lightning II: meer dan een vliegtuig. Het is een partnerschap voor vooruitgang.

NETHERLANDS

THE F-35 LIGHTNING II TEAM

NORTHROP GRUMMAN BAE SYSTEMS PRATT & WHITNEY

LOCKHEED MARTIN

MAGAZINE

DEFENSIE &
VEILIGHEID

inhoudsopgave

NIDV in AHOY: 'Veiligheid komt niet vanzelf' 4

CDS pleit voor gouden driehoek 8

AHOY in beeld 10

Interview Cent van Vliet: innovatie centraal 12

Inrichtingsplan Nationale Politie 14

Interview korpschef Gerard Bouman 16

Duurzame nieuwbouw ministeries 17

Instituut Fysieke Veiligheid van start 18

Symposium sluit i-Bridge af 20

Nieuwe wetten en ICT-veiligheid 23

Social media 24

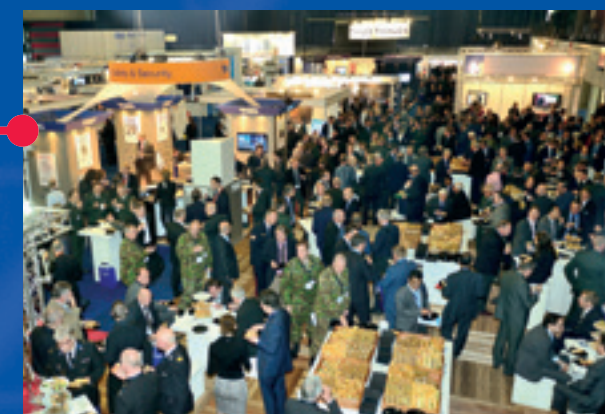
Minister Ploumen bij Thales 26

Codemo in Defensiebegroting 2013 27

Benoemingen veiligheidstop 28

Column Cent van Vliet 29

Beurzen en colofon 30

Gezellige drukte in drie hallen

Commandant Landstrijdkrachten, luitenant-generaal Mart de Kruijf.

De Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding in Zoetermeer.

Bij de voorplaat: Tijdens het NIDV-symposium op 15 november bleken de Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, en de beoogde korpschef Nationale Politie, Gerard Bouman, het goed met elkaar te kunnen vinden. Zij betuigden elkaar steun en de wil tot samenwerking. Op 3 januari werd Bouman in de Ridderzaal beëdigd in een politieuniform met eveneens vier sterren. Foto: Georges Hoeberechts

Veel blikvangers tijdens 24e NIDV-jaarcongres in AHoy

‘Veiligheid komt niet vanzelf’

Tal van stoere eyecatchers, soepele speeches en de verrassende aanwezigheid van een grote Amerikaanse vliegtuigbouwer. Het 24e symposium van de NIDV stond weer als een huis. “Laat de F-35 volgend jaar naar Nederland komen.”

Tekst: Riekelt Pasterkamp (TekstPast)

Ruim 130 bedrijven en meer dan 3000 aanmeldingen; Ahoy Rotterdam kon ze op donderdag 15 november ruimschoots aan. Drie ruim ingerichte hallen, een keurige symposiumzaal en een uitstekend verzorgde lunch vormden de randvoorwaarden om goed zaken te kunnen doen. Het jaarlijkse symposium van de stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV) staat goed op de rails. “Veiligheid komt niet vanzelf” was dit keer het aansprekende thema. De operationele gebruiker stond centraal, zowel op de tentoonstelling als tijdens het symposium.

Succesfactor

Het ochtendgedeelte van het jaarcongres kenmerkte zich door krachtige speeches. Bijvoorbeeld van werkgeversvoorzitter Bernard Wientjes. “De samenwerking tussen Defensie en het bedrijfsleven is een van de belangrijkste factoren voor het succes van de Nederlandse defensie-industrie”, aldus Wientjes die overigens een project bij naam noemde: de aankoop van de F-35. “Niet alleen goed voor Defensie, maar voor het hele bedrijfsleven.”

Ook de Commandant der Strijdkrachten generaal Tom Middendorp maakte zijn opwachting. “Onze enige viersterrengeneraal”, aldus dagvoorzitter Frank van Kappen, zelf oud-generaal-majoor der mariniers. Middendorp sprak over “gezamenlijke win-winsituaties” in de ontwikkeling van flexibele en technologisch

Mister Veiligheid’ prof. Rob de Wijk in gesprek met luitenant-generaal Frank Kisner, Commandant NATO Special Operations Headquarters, wiens belangwekkende toespraak is te vinden op www.nidv.eu

geavanceerde oplossingen voor de krijgsmacht. Zoals de nieuwe patrouilleschepen van de Holland-klasse. “Een trendsettend en toekomstbestendig schip, toegerust op de veranderende eisen van onze militaire omgeving.”

Ook benadrukte generaal Middendorp de ondersteunende rol die Defensie kan spelen in innovatie. “Onze kennis kan de industrie helpen de juiste producten te ontwikkelen. Onze eenheden kunnen een testbank zijn voor nieuwe technieken en concepten. Defensie kan een uithangbord zijn voor onze kennisinstellingen en industrie.”

Onderhoud

Luitenant-generaal Mart de Kruijf, commandant Landstrijdkrachten, lanceerde tijdens de beurs een initiatief om de samenwerking tussen de landmacht en de Nederlandse defensie-industrie te verdiepen. Vijf bedrijven tekenden voor het initiatief: Dutch Defense Vehicle Systems (DDVS), Rheimetall, Thales, Scania en Van Halteren Metaal. De stift om de handtekeningen mee te zetten, werd aangereikt door Teodor, een explosieven-robot van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD). Het zogenaamde *Land Maintenance Initiative* zal het onderhoud van de landsystemen beter stroomlijnen, verwacht generaal De Kruijf. “Via dit platform kunnen we informatie continu en proactief delen. Daarmee kunnen we de beschikbaarheid van bijvoorbeeld onze Fennek-verkenningvoertuigen en Scania-vrachtwagens verhogen.”

Desgevraagd vertelde kolonel Hans Damen, directeur van het Defensie Bedrijf Grondgebonden Systemen (DBGS), dat het initiatief naar voorbeeld is van de situatie bij de marine. “Die werkt al tijdenlang goed samen met voornamelijk twee bedrijven: Damen en Thales.” In het voorjaar van 2013 wil Damen met meer leden van de NIDV “slimme afspraken maken.” DBGS zorgt voor het groot onderhoud en de bijbehorende servicelogistiek van alle grondgebonden systemen. Dat betreft niet alleen alle wiel- en rupsvoertuigen van Defensie, maar ook bijvoorbeeld aanhangers, containers, generatoren en brugdelen.

Samenwerken in de zogenaamde ‘gouden driehoek’ (overheid, wetenschap, bedrijfsleven) biedt bijzondere voordelen. TNO heeft bijvoorbeeld de kans om haar technologieën ook voor andere toepassingsgebieden te

Drie hoofdrolspelers bij Codemo: Ed Noorlander (rechts) van Van Halteren, PvdA-kamerlid Angelien Eijssink en Cent van Vliet.

bewijzen. Voor Defensie betekent de samenwerking een besparing: doordat TNO haar kennisbasis mede zelf onderhoudt, is Defensie minder geld kwijt aan het opbouwen en onderhouden van haar kennisinfrastructuur.

En ook de Nederlandse industrie spint garen bij de samenwerking. Zo verwierf het Friese bedrijf ZiuZ op basis van TNO-kennis rond beeldbewerking en -verbetering een unieke positie op het gebied van forensische beeldanalyse. Op basis van een gemeenschappelijk initiatief van Defensie, de NIDV en TNO wordt informatie over lopende onderzoeksprogramma’s op de website van TNO gepubliceerd, zodat NIDV-leden de onderzoeksprogramma’s kunnen bestuderen, om zich daar eventueel bij aan te sluiten.

Snufjes

Primeur voor de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond: tijdens de expositie was een van de drie gloednieuwe Verbindings-Commando Units te zien. Robuust rood, voorzien van de nieuwste snufjes én multidisciplinair inzetbaar. “Met de nieuwe technieken die ingebouwd zijn ontstaat de mogelijkheid meer operationele uitvoering en coördinatie rechtstreeks vanuit het veld te regelen in plaats van op afstand; een stuk praktischer”, aldus Vincent Arends, projectmanager bij de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.

De zijkant van de VC90-1 is geheel uitschuifbaar, waardoor een verdubbeling van de ruimte ontstaat. Alle apparatuur is op vernuftige wijze weggewerkt. De unit is voorzien van klimaatbeheersing en een luchtzuiveringsinstallatie, de ramen zijn van vandalismebestendig glas, alle meubels en schermen zijn ergonomisch verstelbaar. Arends: "Eén van de eisen was dat de unit binnen tien minuten operationeel moest zijn. Wij kunnen dat zelfs binnen vijf minuten. De unit komt er plaatse, de zijkant schuift uit, de unit stabiliseert zichzelf waterpas, de mast gaat omhoog én alle apparatuur is continue 24/7 operationeel."

De truck komt van Cosmo Trucks Zwolle terwijl Talen Carrosseriebouw uit Meppel garant stond voor de opbouw. Kosten per unit: 500.000 euro. Betaald door en inzetbaar voor de Rotterdamse brandweer, politie, ambulance en het Havenbedrijf Rotterdam.

Topsnelheid

Er waren nog meer eyecatchers bij de NIDV. De Meilink Groep –specialist in industriële verpakkingen– nam de knaloranje zonneauto van het Solar Team Twente mee. Eind vorig jaar ontwierp Meilink een speciale transportbox om het peperdure zonneracewagentje goed te beschermen tijdens de reis naar een race in Australië.

In hal 5 lag de FRISC, een supersnelle rubberboot, onder andere in gebruik bij het Korps Mariniers. De FRISC (*Fast Raiding Interception and Special Forces Craft*) is bruikbaar bij het bestrijden van terroristische activiteiten en anti-drugsoperaties op zee. De snelle vaartuigen zijn voor dergelijke opdrachten inzetbaar vanaf de nieuwe patrouillevaartuigen van de marine.

Vanwege de goede zeewaardigheid, een topsnelheid van ruim 40 knopen (70 kilometer per uur) en een grote actie-radius is de FRISC volgens het bedrijf *Marine Specialised Technology Ltd.* over langere afstanden inzetbaar. Bij troepentransport kunnen er maximaal 8 passagiers mee.

Uiteraard toonden veel marinemensen interesse voor de FRISC. Landmachers hadden meer aandacht voor de Zetros 1833A 4x4 GTF van Mercedes-Benz. Ze schopten tegen de wielen, kropen achter het stuur en tikten tevreden op de gepantserde cabine. Die zit achter de vooras van de truck. Volgens Mercedes biedt dat de inzittenden meer bescherming. Na een halfuurtje verplaatste een groepje militairen zich naar de stand van Rheinmetall. Daar stond het *Armoured Multipurpose Vehicle*. Onderweg pikten ze bij KPN een ijsmuts mee waarop de eerste regels van het Wilhelmus zijn afgedrukt. Handig voor Koninginnedag.

Cougar

Fokker Services en haar partners Airborne International, Terma en Verebus tekenden een *Memorandum of Understanding* voor het instandhouden van de Nederlandse vloot van acht Cougar-helikopters. Volgens Fokker getuigt deze ondertekening van een "oranje" oplossing voor de Cougar waarbij gebruik gemaakt wordt van de unieke kennis en kunde van het Nederlandse luchtvaartcluster op het gebied van in dit specifieke geval onderhoudsconcepten, materiaalkennis en configuratiebeheer.

Peter Somers, president van Fokker Services, reageerde enthousiast. "De bestaande samenwerking tussen

De champagne bij Fokker voor de ondertekenaars van het MOU inzake onderhoud Cougar.

Fokker Services, Cougar OEM's Eurocopter en Turbomeca in combinatie met Nederlandse partners en het MKB garandeert een optimale participatie van het Nederlandse bedrijfsleven bij het maximaliseren van de inzetbaarheid van de Cougar vloot. Daarnaast biedt het de springplank om dit concept en aanpak uit te rollen richting andere platformen."

Bij toekomstige uitbesteding van het onderhoud van de Cougarvloot biedt dit samenwerkingsverband een integrale en complete dienstverlening. Momenteel is het ministerie van Defensie bezig met een onderzoek of zij de instandhouding van de acht Cougar helikopters van de Koninklijke Luchtmacht kan uitbesteden bij de industrie. Een thema dat hoog op de politieke agenda staat.

Boeing

Uit de Verenigde Staten waren twee vliegtuigbouwers overgekomen naar Rotterdam: Boeing en Lockheed Martin. De laatste had een kleine stand in hal 2 waar een dame posters en speldjes van de F-35 uitdeelde. Om Boeing echter konden de bezoekers in hal 5 niet heen. Iedereen die dat wilde kon in de simulator een sortie maken in de F/A-18 Super Hornet. Het was voor de eerste keer in 24 jaar dat Boeing aanwezig was op de NIDV-beurs. En meteen als subsponsor fungeerde.

Kenner van het militaire (luchtvaart)wereldje verwonderden zich niet over de aanwezigheid van Boeing. "Er is door de regering helaas nog altijd niet besloten tot de aanschaf van de F-35 *Joint Strike Fighter*", zei Michiel Kasteleijn, vice-president van de Koninklijke Nederlandse Vereniging Onze Luchtmacht. "De F-16 valt bijna uit de lucht, dus er in 2013 wel een besluit worden genomen. Boeing komt hier met de F/A-18 als alternatief." Voor Onze Luchtmacht is 2013 een speciaal jaar met de viering van 100 jaar Nederlandse militaire luchtvaart.

Kasteleijn hield qua programma zijn kruik nog even droog, maar wilde wel kwijt dat het 'geweldig' zou zijn als in het jubeljaar de toekomst van de Koninklijke Luchtmacht in Nederland te zien zou zijn. "Laat de F-35 in juni 2013 naar Volkel komen. Al is het maar een flypast."

Henk Geveke (TNO) en W.J.M. van 't Hooft (Qubit) werken samen bij kennisontwikkeling.

Dagvoorzitter Van Kappen kondigde aan dat het volgende symposium op donderdag 21 november 2013 zal zijn. Een zilveren jubileum, want de NIDV organiseert het evenement dan voor de 25e keer. Met een nieuwe voorzitter. Karla Peijs neemt de plek in van de in juni van dit jaar overleden Jan Gmelich Meijling. Peijs is tot 1 maart 2013 commissaris van de Koningin in Zeeland. Ze heeft zin in haar nieuwe rol als NIDV-voorzitter. "Ik kijk er naar uit om het te gaan doen."

De deelnemers aan het Land Maintenance Initiative rond de CLAS, luitenant-generaal Mart de Kruijff.

‘Gouden driehoek is hard nodig’

“Hoe groot of klein de krijgsmacht ook wordt: Wat we doen, moeten we goed doen. Want in ons vak staat een tweede plaats gelijk aan verliezen. We moeten dus de beste zijn en de beste blijven. Maar om de beste te blijven hebben we niet alleen deskundig personeel nodig, maar ook flexibele en technologisch geavanceerde oplossingen. Ik heb u daarvoor hard nodig. U als Nederlands bedrijfsleven en Nederlandse kennisinstituten, onze ‘state of the art’ industrie. Ik heb u nodig om mee te denken en bij te dragen aan onze behoeftes. Samen vormen wij niet voor niets die “gouden driehoek”, aldus de Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, in AHOY.

“Ik durf hier te stellen dat u een krijgsmacht heeft die nog nooit zo goed is geweest en nog nooit zoveel is ingezet als in de afgelopen jaren. Voor u staat dan ook een commandant die trots is. Trots op zijn militairen, die voor u al die klussen klaren die niemand anders doet. Maar voor u staat ook een commandant met pijn in zijn hart. Want u heeft ook een krijgsmacht waarop nog nooit zoveel bezuinigd is als nu. Zo moeten we nu al één op de vijf functies schrappen en hoogwaardige capaciteiten inleveren omdat we het simpelweg niet kunnen betalen. Ik kan u verzekeren, dat doet pijn. Een ding staat bij mij echter voorop. Hoe groot of klein de krijgsmacht ook wordt, wat we doen, moeten we goed doen. Dat betekent dat ik geen concessies doe aan kwaliteit. Want in ons vak staat een tweede plaats gelijk aan verliezen. En dat kost mensenlevens. We moeten dus de beste zijn en de beste blijven. Maar om de beste te blijven hebben we niet alleen des-

kundig personeel nodig maar ook flexibele en technologisch geavanceerde oplossingen. Ik heb u daarvoor hard nodig.

U als Nederlands bedrijfsleven en Nederlandse kennisinstituten, onze ‘state of the art’ industrie. Ik heb u nodig om mee te denken en bij te dragen aan onze behoeftes. Wij vormen niet voor niets die ‘gouden driehoek’. We hebben al eerder samen onze waarde bewezen.

CODEMO

Het raamwerk ligt er. Nu de concrete invulling nog. Dat kan bijvoorbeeld via de Commissie Defensie Materieel Ontwikkeling, CODEMO. Dit fonds is in 2010 opgericht voor technisch, of technologisch nieuwe en innovatieve producten. Zo wil Defensie kansrijke producten tot een succes te maken. Er zijn al innovatieve projecten goedgekeurd door CODEMO. Zo heeft het bedrijf Van Halteren een geavanceerde mortiertrainer ontwik-

keld. Met deze trainer kunnen mijn infanteristen op een realistische manier gaan oefenen. De firma Microflown heeft een prototype ontwikkeld voor een akoestisch sensorsysteem vandaag hier in Ahoy te bewonderen. Met dit systeem kunnen mortier en artillerie inslaglocaties nauwkeurig worden bepaald. Hierdoor zijn we in staat de opleiding en training van mortierbemanningen te verbeteren. Binnenkort nemen we de eerste in gebruik als veiligheidssysteem op schietkamp ‘t Harde. Met dezelfde firma is ook een technologieproject in voorbereiding. Straks kunnen we met de akoestische sensoren geweerschoten detecteren, lokaliseren en classificeren zelfs vanaf rijdende voertuigen. Een mooie opstap voor Microflown, dat dankzij Defensie deze sensoren nu op de internationale markt kan verkopen.

Sneller doorpakken

Ik heb u geschetst hoe de wereld verandert, hoe we de broekriem moeten aansnoeren. Dit dwingt ons ook tot een nieuwe kijk. Een nieuwe kijk op de rollen van de spelers in de gouden driehoek. Zo worden wij in toenemende mate een smart buyer en smart specifier, en steeds minder een smart developer. Defensie heeft simpelweg het geld en de capaciteit niet meer om volledig aan eigen development te doen. Maar dat hoeft ook niet. We kunnen ook ‘kopen van de plank’. Maar dan moeten daar wel betaalbare producten liggen. Maar wat nu als Defensie iets nodig heeft, dat niet bij u op de plank ligt? Dan moeten we samen innovatieve technologieën slim integreren. Of zelfs compleet nieuwe producten ontwikkelen. Ook op dat gebied kunnen we elkaar goed helpen. U kunt ons helpen de exploitatiekosten zo laag mogelijk te houden. U beschikt over die unieke kennis. U komt ook, bij verschillende fora wereldwijd, deskundigen en wetenschappers tegen. U hoort en ziet dus veel. U kunt focussen op die dingen die voor ons zo belangrijk zijn, zoals cyber, space en robotisering. Daarbij zult u misschien meer dan tot op heden zelf moeten initiëren. En zelf gaan investeren in ontwikkeling. Ook zonder dat er een opdracht vanuit Defensie gerandeed is.

Dat is misschien even wennen, maar ik zie grote kansen. En ter geruststelling, wij willen ook sneller doorpakken. Want laten we eerlijk zijn, het komt voor dat u een goed concept heeft, maar dat het soms echt te lang duurt voordat het door ons wordt opgepakt. Dat moet anders. Met de directeur van de DMO bekijk ik daarom momenteel hoe we de doorlooptijden van ons materieelkeuze-proces kunnen verkorten en hoe we de bureaucratie kunnen terugdringen. Maar ik wil u ook op een andere wijze de hand reiken. Bijvoorbeeld door onze gebruikerskennis en ervaring met u te delen. Onze kennis kan u dus helpen de juiste producten te ontwikkelen. Onze eenheden kunnen een testbank zijn voor nieuwe technieken en concepten. Zo kunt u het product nog tijdens de ontwikkelingsfase beter maken. Defensie kan zo ook een uithang-

bord zijn voor onze kennisinstituten en industrie. Zo geven onze gouden driehoek weer nieuwe glans.

Toekomstroute

Wij kijken ook uit naar slimme logistieke concepten. Logistiek was altijd een klassieke militaire specialiteit maar de ontwikkelingen in de burgermaatschappij hebben ons de afgelopen decennia flink ingehaald. Slimme ICT en innovatieve onderhoudsconcepten moeten mij helpen de logistieke footprint te verkleinen. Ik heb uw hoogwaardige kennis en innovatieve ideeën op dit gebied nodig. Een ander voorbeeld is energiebesparing. Energie is een operationele noodzaak. Wij kunnen uw innovatieve vermogen dus ook hier goed gebruiken. Of het nu gaat om energiebesparing alternatieve energie-opwekking of door de techniek van bijvoorbeeld brandstofcellen toe te passen. Met uw hulp kan onze footprint kleiner worden, en zijn we minder kwetsbaar. En tot slot de bestrijding van bermbommen. Ook daar hebben we uw hulp bij nodig. In veel inzetgebieden is dit het poor-man’s weapon bij uitstek. Daarvan gaat een grote dreiging uit. U helpt ons al. Denk met ons mee in kansen. Wij denken graag met u mee. Toon uw verantwoordelijkheid. Wij nemen de onze. Alleen zo creëren wij samen een route naar de toekomst. Een toekomst waarin u aan de top blijft.

Een toekomst waarin de krijgsmacht aan de top blijft. En een toekomst waarin het landsbelang wordt gediend.

Direct na zijn toespraak vertrok de CDS naar Leeuwarden. Met defensie-minister Jeanine Hennis-Plasschaert reikte hij medailles uit aan uitgezonden militairen. (foto: AVDD)

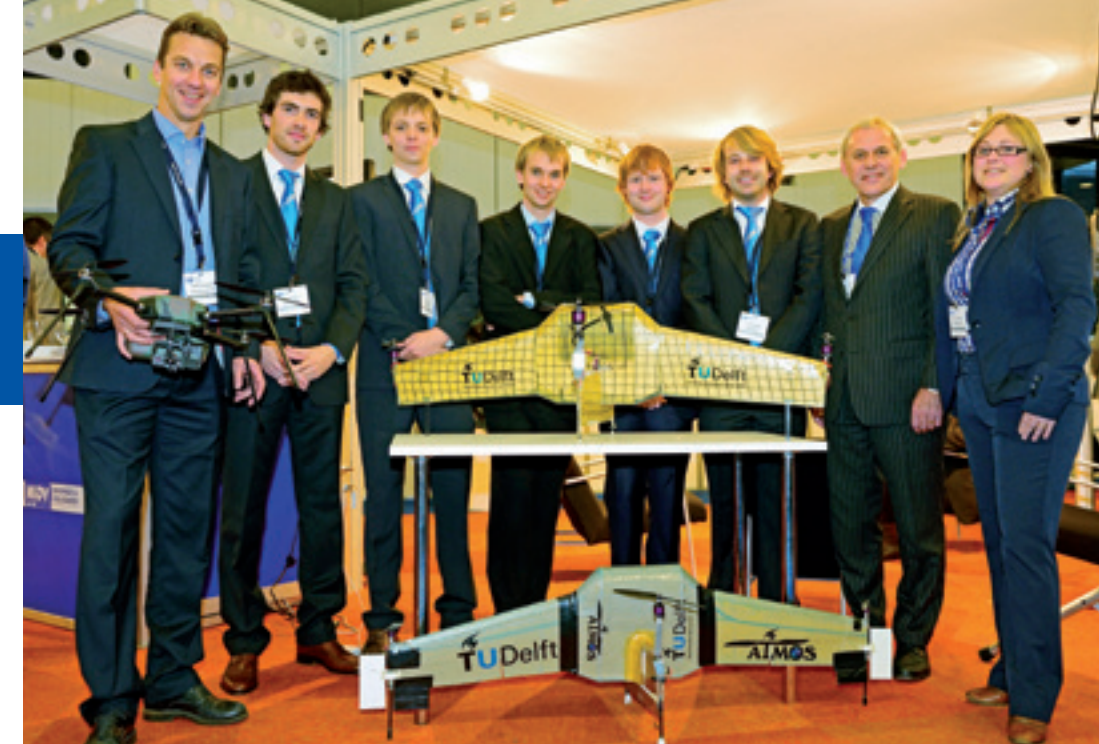
Het nuttige met het aangename verenigd

Impressies van een uitverkocht AHOY

Netwerken in een zakelijke, maar ook aangename sfeer. Met prima voorzieningen en dito lunch. Kenmerkend voor het jaarlijkse NIDV-evenement. Het jaarlijkse Symposium & Tentoonstelling van de Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV) vond plaats op donderdag 15 november 2012 in de uitverkochte Rotterdamse AHOY beurshallen. Een uniek evenement waar het hele veiligheidsdomein present was. De operationele gebruiker stond centraal, zowel op de tentoonstelling als tijdens het symposium. Primeurs waren de komst van zowel de nieuwe Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, als de pas benoemde korpschef van de Nationale Politie, hoofdcommissaris Gerard Bouman. Andere topsprekers waren werkgeversvoorzitter Bernard Wientjes en luitenant-generaal Frank Kisner, commandant NATO Special Operations HQ. Alle toespraken zijn te vinden op www.nidv.eu onder symposium 2013/terugblik.

Boeing was present met een aandachttrekkende simulator van de F-18E Super Hornet.

De NIDV brengt graag partijen bij elkaar, zoals hier de enthousiaste studenten van de TU Delft, die het Team ATMOS vormen en NIDV-deelnemer Delft Dynamics. Onderwerp: uiteraard onbemande UAV's, zeg maar mini-helikopters. Rechts NIDV-innovatiemedewerker Pauline Arts.

Dagvoorzitter was Frank van Kappen, als VVD-senator en generaal-majoor der mariniers b.d. is hij deskundig bij uitstek.

Generaal-majoor Henk Morsink, Chef van het Militair Huis van H.M. de Koningin, in gesprek met Bernard Wientjes, voorzitter VNO-NCW, die een glashelder betoog hield over het belang van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven, na te lezen op www.nidv.eu

DAEL Security levert totaaloplossingen op het gebied van scan- en detectie-systemen voor het opsporen van o.a. wapens, explosieven en narcotica. Deze systemen worden toegepast in zowel personen- en goederenvervoer. Het enthousiaste salesteam met v.l.n.r. Robert Stark, Chantal van der Borg en Rob Bos.

NIDV: Gouden Driehoek moet goud opleveren

Innovatie als sleutel tot succes

Met de Gouden Driehoek heeft Nederland absoluut goud in handen, is de overtuiging van de top van Defensie. NIDV-directeur Cent van Vliet stemt daar van harte mee in. "De raderen tussen overheid, ondernemingen en onderzoeksinstituten moeten draaien."

Tekst: Riekelt Pasterkamp (TekstPast)

Tijdens het laatste NIDV-symposium, half november 2012 in Rotterdam, benadrukte de Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, de ondersteunende rol die Defensie kan spelen in innovatie. "Onze kennis kan de industrie helpen de juiste producten te ontwikkelen. Onze eenheden kunnen een testbank zijn voor nieuwe technieken en concepten. Defensie kan een uitgangspunt zijn voor onze kennisinstituten en industrie."

Defensie, bedrijfsleven en kennisinstituten vormen met elkaar de zogenaamde Gouden Driehoek. Er zijn mooie voorbeelden van samenwerking, typeerde Middendorp. Zoals het Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS). De nieuwe uitrusting is lichter, slimmer en heeft minder losse onderdelen. Dit zorgt ervoor dat militairen met een minder zware en slimmere uitrusting kunnen werken én dat ze meer situational awareness hebben. Ander voorbeeld is het patrouilleschip Hr. Ms. Holland, met één geïntegreerde mast voor alle sensor-, communicatie- en radarsystemen. Voorbeelden waar de Gouden Driehoek aan kan werken, aldus generaal Middendorp. "Want veiligheid komt niet zomaar uit de lucht vallen. We moeten vernieuwen om goed te blijven en innovatie is daarbij de sleutel tot succes."

Chemie

Cent van Vliet, directeur van de stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV), is blij met de oproep van Middendorp. Hij voegt er wel iets aan toe. "Binnen de Gouden Driehoek moet wel interactie, moet wel chemie zijn. De raderen tussen overheid, ondernemingen en onderzoeksinstituten moeten draaien." Van Vliet onderscheidt vijf kenmerken voor alle partijen: leiderschap, vertrouwen, win-win, resultaatgerichtheid en aandacht voor personeel. "Dat is het geheim van de Gouden Driehoek."

Van Vliet: "Niet meedoen aan ontwikkeling betekent dat er geen kennis wordt vergaard en zonder kennis ontbreekt inzicht in goedkoop en duurkoop."

De NIDV telt ongeveer 200 bedrijven met 17.000 personeelsleden. "Het gaat veelal om hoogopgeleide mensen." Indirect biedt de sector werk aan 150.000 mensen, want de defensieopdrachten zijn onmisbaar voor innovatie en gezonde bedrijfsvoering. Tweederde van het werk bij de betrokken bedrijven is civiel, een derde militair. De helft van de omzet van alle bedrijven wordt in Nederland verkocht. "Militair staan de bedrijven hun mannetje, civiel zijn ze zeer competitief. De technologie is een mix van medisch, militair en semiconductor. Er is een geweldige interactie tussen die gebieden." Als voorbeeld noemt Van Vliet het Eindhovense bedrijf Adimec, leverancier van innovatieve, zeer nauwkeurige camera's. Verschillende bedrijven, zoals Thales en Damen, leveren eindproducten, terwijl anderen actief zijn in de supply chain, zoals Van Halteren Metaal met loopwielen voor rupsvoertuigen.

Paraplu

Als het om de defensie- en veiligheidsmarkt gaat, worden regeringen in verschillende landen steeds actiever, signaleert Van Vliet. "Overheden nemen het initiatief en fungeren steeds vaker als paraplu voor hun nationale bedrijven. De paraplu heeft als voordeel dat het je beschermt tegen regen en tegen de zon. Heb je een dergelijke overheid niet, dan sta je op achterstand." Een goed voorbeeld: in mei 2012 leidden toenmalig minister Verhagen van Economische Zaken en minister Hillen van Defensie een handelsmissie van zestig Nederlandse bedrijven uit de creatieve industrie en de veiligheidssector naar Turkije.

Op het gebied van defensie en veiligheid namen high-tech bedrijven zoals Thales, Imtech en Fokker deel aan de handelsmissie. Het luchtverdediging- en commandofregat Hr. Ms. Evertsen lag tijdens de missie afgemeerd in de Bosporus. Nederlandse bedrijven waren in de gelegenheid aan boord van het marineschip tijdens een netwerkbijeenkomst contacten te leggen met Turkse partners. Voorbeeld van een zeer succesvolle missie. Standpunt van de NIDV is dat de Nederlandse overheid actief moet zijn om een speelveld te creëren. "Nederland mag niet achterlopen. Het huidige regeerakkoord is op dit punt wel aardig, maar er zit bijvoorbeeld een bezuiniging in op het diplomatieke netwerk in de wereld. Terwijl die posten voor ons als klein land van cruciaal belang zijn. Noodzakelijk om economische belangen te blijven behartigen."

Personeel

De NIDV-directeur signaleert een aantal zaken in zijn sector. De veiligheidsmarkt groeit. Ook onderhoud en diensten leveren meer werk op, terwijl de export redelijk stabiel blijft. Tegelijkertijd is er een tekort aan geschoold personeel, staan budgetten onder druk en worden overheden compacter. "Dit alles maakt dat de Gouden Driehoek een topprioriteit van de overheid moet zijn." Belang voor het bedrijfsleven is het benutten van de innovatieve capa-

citeiten, versterken van de (inter)nationale positie, gebruikmaken van elkaars kennis en ervaring en de producten beter afstemmen op de behoefte. "Dit noodzaakt tot goed overleg in de voorfasen van projecten."

Kansen liggen er volgens Van Vliet in de vernieuwing van de Gouden Driehoek. Speerpunten daarbij zijn het delen van kennis, een grotere inzetbaarheid en lagere levensduurkosten. Juist voor een krimpende krijgsmacht is het voortbestaan van een industriële basis van levensbelang, maar die ondersteuning is niet vanzelfsprekend. "Als contacten niet eindigen in contracten, gaat de tent dicht. Duidelijk is ook dat niet meedoen aan een bepaald project betekent dat er geen kennis wordt vergaard en zonder kennis ontbreekt inzicht in goedkoop en duurkoop." Bij militaire projecten dreigt volgens de NIDV een "valse tegenstelling" te ontstaan tussen kopen van de plank en meedoen aan ontwikkelingen. "We hoeven niet aan alles mee te doen. Bij projecten moeten heldere specificaties voorop staan." Convenanten met betrekking tot kennis en ervaring kunnen daarbij helpen. De definitieve behoeftestelling van Defensie kan pas worden vastgesteld na afstemming met ondernemingen en onderzoeksinstituten.

Grens

In de praktijk betekent de vernieuwing van de Gouden Driehoek ontwikkeling van een Defensie Industrie Strategie (DIS). "Hoe gaan we van beleid naar de praktijk, van opschrijven naar doen? Procesinnovatie moet plaatsvinden bij projecten, verwerving en onderhoud. Verder is het noodzakelijk proefprojecten op te zetten en samen de grens over te gaan bij export." Terug naar de vijf kenmerken die NIDV-directeur Van Vliet eerder noemde: leiderschap, vertrouwen, win-win, resultaatgerichtheid en aandacht voor personeel. "Van operationeel leiderschap druppelt te weinig door in de bureaucratie van de verschillende ministeries. Vertrouwen is er. De resultaatgerichtheid is maar beperkt. Er zijn in de organisatie te veel procedurevinkers. Als je vraagt: wie is er van? krijg je als antwoord: iemand. Dat kan niet, dat moet anders. Personeel moeten we niet zien als een bedreiging, maar als een uitdaging. Zij moeten letterlijk meewerken aan de toekomst. De overheid kan veel meer voor bedrijven betekenen dan ze zelf denkt en wij kunnen meer doen voor de overheid. Of de tijden nu zuur of zoet zijn, we moeten allebei vooruit."

Van Vliet nodigt de Gouden Driehoek van harte uit om het 25ste Symposium en Tentoonstelling van de NIDV op donderdag 21 november 2013 in Ahoy Rotterdam te bezoeken. "Een jubileumbijeenkomst, dus dat wordt vast en zeker een feestje. Laat overheid, bedrijven en onderzoeksinstituten hun internationale vergaderingen rond die datum plannen zodat alle deelnemers ook naar Ahoy kunnen komen. Zo kan dit symposium een hoogtepunt in het jaar worden. De Gouden Driehoek zorgt daar voor goud."

Groepsfoto van de korpsleiding voor de Ridderzaal.
(copyright: ANP)

Inrichtingsplan Nationale Politie aangeboden aan parlement

Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie heeft op 7 december 2012 het Inrichtingsplan en Realisatieplan nationale politie naar het parlement gestuurd. Het Inrichtingsplan beschrijft de organisatiestructuur van de nationale politie. Het Realisatieplan beschrijft de vorming van de Nationale Politie. De plannen zijn na consultatie met onder andere de politievakbonden, de regioburgemeesters en de voorzitter van het college van PG's tot stand gekomen. Beide plannen hebben positief advies gekregen van de Centrale Ondernemingsraad i.o.

Het Inrichtingsplan is in essentie het organogram van het nieuwe korps. Het beschrijft de inrichting van de regionale eenheden, de landelijke eenheid, het Politie Diensten Centrum (PDC) en de staf korpsleiding. Daarnaast gaat het in op de wijzen waarop de politie de burgemeesters en Officieren van Justitie (OvJ) in staat stelt hun gezag tot uitvoering te brengen. Ook wordt ingegaan op de manieren waarop de medewerkers van de politie – het kloppend hart van de organisatie – beter kunnen bijdragen aan een veiliger Nederland. Waar het Inrichtingsplan vooral de structuur beschrijft zoals die er in 2015 uit moet zien, gaat het Realisatieplan in op de weg daar naar toe. Ook gaat het Realisatieplan over de werkwijze, cultuur, leiderschap en gedrag. De professionele ruimte van de politiemedewerkers wordt vergroot zodat zij binnen hun verantwoordelijkheden naar

'bevind van zaken' kunnen handelen. Operationeel leiderschap wordt het uitgangspunt: de afstand tussen leidinggevend en medewerkers wordt kleiner.

Wijkagenten

De basis van het politiewerk ligt in de wijk. Daarom is een stevige lokale verankering cruciaal voor de nationale politie. De basisteams zijn het fundament van de politieorganisatie. In deze basisteams zijn alle kerntaken verenigd: Noodhulp, Intake en Service, Handhaving en Opsporing. Hierbinnen is ruimte voor lokale accenten, zodat basisteams ook de aanpak van bijvoorbeeld jeugdgroepen of veelvoorkomende criminaliteit vormgeven. Binnen deze basisteams zijn de wijkagenten werkzaam volgens de norm van 1 wijkagent op 5.000 inwoners gemiddeld per regionale eenheid.

In totaal zijn er in 2015 3.411 FTE wijkagenten werkzaam. Zij zijn de ogen en oren van de politie in de wijk. Als het gezag daar behoefte aan heeft kunnen flexteams in de districten de basisteams bijstaan.

Opsporing van veelvoorkomende criminaliteit is eveneens een taak van het basisteam. Daarnaast wordt het basisteam voor de probleemgerichte aanpak van de veelvoorkomende criminaliteit bijgestaan door de districtsrecherche. De districtsrecherche voorziet verder in de opsporing van criminaliteit met een hoge impact zoals jeugdcriminaliteit en ondersteunt in die zin ook de aanpak van jeugdgroepen door de basisteams. Doordat op elk niveau in de organisatie recherche is ingericht, ontstaat een samenhangend stelsel dat leidt tot vergroting van de slagkracht in de opsporing.

Gevolgen huisvesting

De invoering van de nationale politie en de herziening van de gerechtelijke kaart op 1 januari 2013 leidt de komende jaren tot veranderingen in de huisvestinglocaties van politie, meldkamers, rechtspraak en openbaar ministerie. De wijzigingen moeten bijdragen aan de versterking van de kwaliteit en effectiviteit van politie, rechtspraak en openbaar ministerie. Dat schrijft minister Opstelten van Veiligheid en Justitie in zijn brief aan de Tweede Kamer.

In de brief geeft de minister een landelijk overzicht van de per regio gemaakte keuzes. Naast kostenbewustzijn, effectieve bedrijfsvoering en kwaliteitsverbetering is bij de locatiekeuzes ook ingezet op een zo breed mogelijk bestuurlijk draagvlak. De keuzes zijn gemaakt na uitvoerig overleg met betrokken organisaties en vertegenwoordigers van het lokale openbaar bestuur.

Tien hoofdlocaties

Minister Opstelten heeft voor de regionale eenheden van de nationale politie tien hoofdlocaties aangewezen. Het gaat om Groningen, Apeldoorn, Utrecht, Haarlem, Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Tilburg, Den Bosch en Maastricht. Op de hoofdlocaties worden vooral staf-functies en ondersteunende diensten ondergebracht. Het overgrote deel van de operationele werkgelegenheid blijft waar die nu is. De bedrijfsvoeringdiensten van de politie, zoals ICT, inkoop en personeelszaken, worden geconcentreerd in één politiedienstencentrum verdeeld over drie locaties in de regio's Zwolle, Eindhoven en Rotterdam. De keuze voor drie locaties zorgt voor optimaal behoud van bestaande en toekomstige werkgelegenheid. Ook is rekening gehouden met een maximale reisafstand van 1,5 uur voor politiemensen.

In de brief geeft minister Opstelten verder aan waar de meldkamers van de landelijke meldkamerorganisatie worden gevestigd. Op advies van de veiligheidsregio's gaat het om Drachten, Apeldoorn, Amsterdam,

Den Haag, Rotterdam, Bergen op Zoom, Den Bosch en Maastricht. Over de meldkamerlocaties in de regio's Noord-Holland en Midden-Nederland wordt binnenkort een besluit genomen.

Eind 2017 gereed

De totale doorlooptijd van dit Realisatieplan bedraagt vijf jaar na inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet. Conform de opdracht aan de KNP (korpsschef nationale politie) staan de eerste twee jaar in het teken van het realiseren van de inrichting, de daarvoor uit te voeren personele reorganisatie en de daarmee samenhangende aanpassingen op het gebied van cultuur, gedrag en leiderschap. De stappen worden niet allemaal gelijktijdig gezet. Er wordt een fasering toegepast, die ook past bij de bereidwilligheid die in de politieorganisatie aanwezig is om te veranderen. Voor het effectueren en optimaliseren van de nieuwe structuren, het harmoniseren van werkwijzen en basissystemen en het verder bereiken van de gewenste cultuur, gedrag en leiderschap zal de totale doorlooptijd benodigd zijn.

Concreter:

- De structuurwijzigingen ten aanzien van de Operatiën zijn twee jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet afgerond.
- Het PDC staat twee jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet in de steigers als tussenstap naar een volledige, operationele dienstverlening aan de interne afnemers eind 2017.
- Een volledige werking van de Nationale Politie is voorzien in een tijdshorizon van vijf jaar.
- De volledige doorwerking van nieuwe werkwijzen, aspecten van cultuur, gedrag en leiderschap en de gedefinieerde veranderagenda kent op onderdelen een langere doorlooptijd dan dit plan beslaat.
- De looptijd van het totale programma tot vorming van de Nationale Politie eindigt eind 2017.

De materieel-deskundigen van de politie waren present op de NIDV-tentoonstelling.

Eén politiekorps voor heel Nederland

Vanaf 1 januari kent ons land nog maar één politiekorps, onder leiding van korpschef Gerard Bouman. Wat merkt u daarvan? 'Op korte termijn minder dan mensen mogelijk verwachten', stelt Bouman. 'Al zijn de eerste veranderingen al wel zichtbaar. De benamingen van de voormalige 26 korpsen op politiebureaus en voertuigen verdwijnen bijvoorbeeld uit het straatbeeld. En er is nu één digitaal loket voor heel de Nederlandse politie: de website politie.nl. Hier vindt u bijzonder veel nuttige en praktische informatie. Over aangifte doen, vermiste kinderen en verdachten die wij zoeken, maar ook over wat zich allemaal in wijken afspeelt en hoe de wijkagent te bereiken is.'

Waarom reorganiseert de politie eigenlijk? Bouman: 'Twintig jaar geleden reorganiseerde de politie ook. Dat leverde 25 regionale korpsen en het korps landelijke politiediensten op, die vrijwel allemaal onafhankelijk van elkaar functioneerden. Maar tegelijkertijd kwamen ook de eerste mobiele telefoons, internet en sms op de markt. Daardoor leven wij tegenwoordig in een totaal andere wereld. Als de politie nu geweld moet toepassen, staan de beelden bijvoorbeeld al op YouTube voordat wij proces-verbaal hebben opgemaakt. In deze snelle wereld had onze logge politieorganisatie zijn langste tijd gehad. Met deze reorganisatie krijgt ons land een politie die

De korpschef van de Nationale Politie, Gerard Bouman, met zijn nieuwe epauletten, waarop vier sterren zichtbaar zijn. De Commandant der Strijdkrachten is een viersterren-generaal.

alert reageert, snel communiceert en goed presteert. Alleen met één politiekorps kunnen wij voldoen aan de eisen van deze tijd en inspelen op toekomstige ontwikkelingen.'

Bouwproject

De politie startte volgens de korpschef op 1 januari bij wijze van spreken een gigantisch bouwproject: 'Sinds die datum is de nieuwe Politiewet van kracht. Op grond daarvan gaan wij onze organisatie nu voortvarend in de steigers zetten en optuigen. Met vereende krachten hebben wij het afgelopen anderhalf jaar het fundament daarvoor gelegd. De politie staat de komende twee jaar een voor Nederland ongekende reorganisatie te wachten. Daar zijn maar liefst 63.000 medewerkers bij betrokken. Zij moeten een plek krijgen binnen het korps.

Maar tijdens deze verbouwing blijft onze politiewinkel natuurlijk gewoon open. Het publiek mag er geen last van ondervinden.'

'Het nieuwe politiekorps komt er allereerst voor u, voor burgers', benadrukt Gerard Bouman. 'De politie wil zijn waar zij voor staat: het gezag op straat. Namens de samenleving, zodat iedereen zich er vrij en veilig voelt. Afhankelijk van de situatie helpen en behandelen wij mensen overal in het land op dezelfde manier. Want de politie is niet alleen waakzaam, maar stelt zich ook onder alle omstandigheden dienstbaar op. Dat gaan wij niet van vandaag op morgen tot in de puntjes regelen. Maar Nederland ondervindt op afzienbare termijn dat bijvoorbeeld probleemloos aangifte doen, voortaan vanzelfsprekend is. Met één korpsleiding kan de politie zulke ambities sneller en doeltreffender waarmaken. Daar heeft de burger profijt van. Iedereen kan bijvoorbeeld overal op dezelfde manier aangifte doen.'

Meer veiligheid

De komst van een nationale politie leidt niet tot minder blauw in de wijk. Bouman: 'Integendeel! De wijken blijven de basis voor het dagelijkse politiewerk, ook al richten wij de organisatie van ons werk daar anders in. Daarom introduceert de politie robuuste basisteams, waarin wijkagenten, noodhulp en recherche hun krachten bundelen. Ons korps wil tevens effectiever samenwerken met burgers, bedrijven, instellingen en veiligheidspartners. Ook de bestrijding van kleine tot zware criminaliteit is gebaat bij één politie. Die is slagvaardiger en flexibeler. Tijdens grootschalige crisissituaties – zoals de brand bij Moerdijk of de Amsterdamse zedenzaak – kan één politiekorps meteen extra agenten, specialisten en middelen inzetten. Ik weet zeker dat de vorming van één nationale politie een grote bijdrage levert aan meer veiligheid.'

Bron: www.politie.nl

Nieuwbouw huisvest twee ministeries en 5000 ambtenaren

Het nieuwe gebouw, dat onderdak gaat bieden aan de ministeries van Veiligheid en Justitie (VenJ) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), en verschillende andere dienstonderdelen, is op 8 december opgeleverd. Het pand gaat 5000 ambtenaren huisvesten. Zij krijgen de beschikking over 4000 flexibele werkplekken. Door de herhuisvesting in één flexibel ingericht pand wordt efficiënter gewerkt.

Het nieuwe gebouw, gevestigd in Den Haag Nieuw Centrum, maakt eigentijds werken mogelijk. Door nieuwe technische toepassingen is het onderkomen energiezuinig en duurzaam. De oplevering vindt plaats twee maanden voor de afgesproken termijn, tegen de in 2008 afgesproken bouwkosten van 330,5 miljoen euro.

Op dit moment zijn de ministeries van VenJ en BZK versnipperd gehuisvest in een groot aantal merendeels verouderde panden, verspreid over de binnenstad van Den Haag. Als gevolg van de bezuinigingen op de rijksoverheid, waardoor het aantal rijksambtenaren afneemt, en de aangescherpte huisvestingsnormen van het Rijk, is minder kantoorruimte nodig. In het nieuwe pand worden de werkplekken voor de ambtenaren bovendien efficiënter benut. In de panden worden behalve de kerndepartementen BZK en VenJ, ook het agentschap Basisadministratie Registratie Persoonsgegevens, de Dienst Justitiële Inrichtingen, de Raad voor de Kinderbescherming en de dienst Justis gehuisvest. Door de gebundelde huisvesting kunnen ook de facilitaire diensten gezamenlijk worden gebruikt waardoor de kosten per ambtenaar worden gedrukt.

Duurzaam en energiezuinig

Het nieuwbouwproject is duurzaam en energiezuinig. Dat is een grote verbetering ten opzichte van de verouderde huisvesting. Hiervoor zijn vernieuwende bouwkundige oplossingen toegepast. Zo wordt voor het verwarmen en koelen van het gebouw gebruikgemaakt van zogenaamde 'betonkernactivering'. In de constructie van de plafonds en de vloeren liggen leidingen, waar water doorheen stroomt. Dit systeem in de constructie van het gebouw levert een 'stabiele' temperatuur. Gecombineerd met warmte- en koude opslag in de bodem zorgt dit voor 50 procent minder energiegebruik dan in het huidige hoofdgebouw van beide ministeries. Ook is materiaal in het gebouw duurzaam. Zo is de onderlaag van de vloerbedekking gemaakt uit gerecycled materiaal en is de vloerbedekking zelf ook recyclebaar.

De ambtenaren van het ministerie van BZK hebben vanaf 17 december 2012 gefaseerd het gebouw betrokken, die van het ministerie van VenJ vanaf februari 2013. De verhuizingen lopen door tot medio 2013.

Links op de achtergrond is het grijze beton van het oude BZK nog te zien.

Instituut Fysieke Veiligheid uit de startblokken

Door Turnaround Communicatie

Lange tijd werd het veiligheidsdomein in Nederland gekenmerkt door versnippering. Beleid, onderzoek, opleiding, training, beheer en kennisontwikkeling waren verspreid over tal van instituten, bureaus en koepelorganisaties. Maar het tij keert en krachtenbundeling is de nieuwe doctrine in het veiligheidsbeleid. In die trend past ook de oprichting van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV), dat op 1 januari zijn deuren opent. Eén gemeenschappelijk instituut dat taken uitvoert ten dienste en in opdracht van de veiligheidsregio's. Het instituut bundelt ook de contacten tussen de veiligheidswereld en externe partners, zoals de wetenschap, de vitale sectoren en het bedrijfsleven.

Op vrijdag 23 november zijn tijdens een oprichtingsvergadering de laatste bestuurlijke en ambtelijke puntjes op de i gezet, waarmee de weg vrij is voor de officiële start van het IFV op 1 januari. In september had de politiek al groen licht gegeven, nadat de Eerste Kamer had ingestemd met een wetswijziging in de Wet veiligheidsregio's. In die aanpassing zijn de rol, positie en taken van het IFV omschreven. De politieke besluitvorming leidde tot enkele maanden uitstel van de startdatum, maar dat was volgens de kwartiermakers en de managementraden in de hulpverleningswereld niet ongunstig. Het uitstel bood meer tijd om details ten aanzien van de positie en de inrichting van het nieuwe instituut zorgvuldig uit te werken.

Wat is het IFV?

Wat is en wat doet het IFV? Kort samen gevat: structuur en samenhang aanbrengen in de ondersteuning van de organisaties die actief zijn op het terrein van fysieke veiligheid en crisisbeheersing binnen de veiligheidsregio's. De inspanningen voor onderwijs, beleidsondersteuning, kennisontwikkeling en –borging, onderzoek en beheer van materieel en techniek worden gebundeld onder één dak. De voorzitters van de 25 veiligheidsregio's vormen gezamenlijk het bestuur van het instituut. Burgemeester Bernt Schneiders van Haarlem, voorzitter van de Stuurgroep oprichting IFV, noemde het instituut een 'clubhuis' voor de veiligheidsregio's. Dat lijkt een onderwaarding voor de spilfunctie die het instituut moet krijgen als verbindend platform voor alle geledingen in het veiligheidsdomein. Maar het typeert wel het gevoel dat het instituut moet oproepen binnen de veiligheidsregio's en de uitvoerende hulpverleningsorganisaties. Tijdens een bestuurlijk congres van het Veiligheidsberaad in mei 2012, vatte voorzitter Aleid Wolfsen, burgemeester van Utrecht, dat gevoel samen

als: 'Het IFV is ván de veiligheidsregio's en vóór de veiligheidsregio's en is geen abstract instituut dat in de beleving ver van de regio's afstaat.'

Organisatie en taken

Het IFV wordt één organisatie die bestaande kennis- en ondersteuningsorganisaties samenvoegt, die tot dusver allen hun eigen koers voeren. Het bestaande Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid, inclusief de daaronder vallende Brandweeracademie, GHOR-academie, Academie voor Crisisbeheersing en de Academie voor Talent en Leiderschap Veiligheidsregio's, gaat op in het IFV. Net als de Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding, het Bureau Veiligheidsberaad en het Nederlands Bureau brandweerexamens. Ook het landelijk bureau Brandweer Nederland wordt in het IFV ondergebracht. De opdracht aan het IFV is vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. Het IFV kent drie organisatieclusters: Beleids- en Bestuursondersteuning, Kennis en Materieel & Logistiek. In het cluster Kennis worden de taken op het gebied van onderwijs en (wetenschappelijk) onderzoek ondergebracht. Een monopoliepositie krijgt het IFV overigens niet op het gebied van onderzoek. Ook andere kennisinstituten verrichten onderzoek in het domein van de fysieke veiligheid en het IFV zal waar mogelijk en gewenst samenwerking en afstemming zoeken met andere publieke en private partijen.

Materieel en logistiek

Ook op het gebied van materieel en uitrusting gaat het IFV een grote rol spelen. De Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding (LFR) in Zoetermeer wordt een business-unit van het IFV. Dit organisatieonderdeel wordt belast met de ontwikkeling, verwerving en beheer van onder meer specialistisch rollend materieel en uitrusting voor de rampenbestrijding. De LFR was sinds 2006 een agent-schap van het ministerie van BZK en beheerde onder andere specialistisch materieel dat door het rijk is aangeschaft en aan de regionale brandweren in bruikleen is gegeven. Dit rijksmateriaal omvat onder meer uitrustingen voor grootschalige technische hulpverlening, grootschalig watertransport en ontsmetting en voertuigen met uitrusting voor teams in de geneeskundige hulpverlening. Door de jaren heen groeide de LFR uit tot een brede professionele advies- en inkooporganisatie op het gebied van materieel en uitrusting, met een sterk groeiend pakket opdrachten voor vervanging en vernieuwing van materieel en uitrusting in opdracht van de veiligheidsregio's. Die trend laat zien dat de veiligheidsregio's de meerwaarde van een professionele landelijke advies- en inkooporganisatie onderkennen. De advies- en inkoopfunctie zal onder de nieuwe noemer Unit Materieel en Logistiek als onderdeel van de IFV-structuur verder worden versterkt. Intensievere samenwerking met private kennisorganisaties en de industrie ligt daarbij voor de hand, want innovatie voor veiligheid heeft bij de overheid hoge prioriteit.

De huisvesting Arnhem.

Het IFV in een notendop

- 25 veiligheidsregio's als opdrachtgever en klant.
- wettelijke taken: onderwijs, examinering, onderzoek en kennisborging, ontwikkeling, inkoop en beheer van materieel en uitrusting.
- Doel: betere afstemming en samenwerking op het gebied van fysieke veiligheid, verhogen van kwaliteit en vergroten van kosteneffectiviteit door een gezamenlijke beheersorganisatie.

Het IFV komt tot stand door het samenvoegen van:

- Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid
- Bureau Brandweer Nederland
- Bureau Veiligheidsberaad
- Nederlands Bureau Brandweerexamens
- Landelijk Bureau management Development veiligheidsregio's
- Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding

Het IFV heeft een tweehoofdige directie. Leo Zaal, voorheen werkzaam als managing partner van de adviesgroep Openbare orde en Veiligheid bij Twynstra Gudde, is aangesteld als algemeen directeur. Wim Papperse, die directeur was van het NIFV, is benoemd tot directeur bedrijfsvoering.

Hoewel het IFV formeel op 1 januari van start gaat, zal er achter de schermen nog wel de nodige tijd overheen gaan voordat het instituut zijn plek in het veiligheidsdomein volledig gevonden heeft. Het IFV heeft een grote ambitie en de verwachtingen van de organisaties in de veiligheidswereld zijn hoog gespannen. Algemeen directeur Leo Zaal van het IFV ziet het als zijn eerste opgave om de samenwerking en synergie onder het IFV-dak gestalte te geven, zodat het IFV wordt wat het veld ervan verwacht. "Het moet voor de veiligheidsregio's een verrijking betekenen dat zoveel verschillende organisaties die zo lang een eigen identiteit hadden nu onder één dak zijn samengesmeed tot één nieuw instituut. Door betere samenwerking willen we Nederland meer veiligheid bieden."

Algemeen directeur
Leo Zaal: "Door
betere samen-
werking willen we
Nederland meer
veiligheid bieden."

‘Innovaties onmisbaar voor informatie’

Door Turnaround Communicatie
(Martin Bobeldijk)

Voor veiligheidsregio's is adequate informatievoorziening en efficiënt informatiemanagement onmisbaar om tijdens rampen en crises hun werk goed te kunnen doen. Uit onderzoeken en evaluaties blijkt dat er op dit vlak nog veel winst te boeken valt. Het is belangrijk dat de juiste informatie voorhanden is, dat het gedeeld wordt met de juiste mensen, dat het bijdraagt aan een gezamenlijk situatiebeeld en dat het de besluitvorming bevordert. Met als uiteindelijk doel een adequate inzet van mensen en middelen. Om hieraan een bijdrage te leveren, heeft het project i-Bridge diverse veelbelovende innovaties beproefd.

“Het innovatieproject i-Bridge is in 2009 gestart onder de paraplu van het ministerie van Defensie”, vertelt kapitein-luitenant ter zee Peter Kwant, voorzitter van de stuurgroep. “We wilden een meer uitgebreide benadering van onze command and control ontwikkelen. Deze is echter heel nauw verweven in militaire doctrines en operaties. In het civiele veiligheidsdomein vonden we de mogelijkheid om in samenwerking met diverse partijen te experimenteren en te innoveren. Daarom zijn we gezamenlijk de command and control civiel gaan doorontwik-

kelen. Als militairen hebben we daar veel aan, omdat we dit kunnen doorvertalen naar onze eigen organisatie.” In dit kader is een samenwerking opgestart met Brandweer Nederland. Kolonel Rob Boots, programmamanager openbare orde en veiligheid bij Defensie: “We richten ons met name op veiligheidsregio's, brandweer, politie, Geneeskundige Hulporganisatie in de Regio (GHOR) en gemeenten. In hun dagelijks werk lopen zij steeds tegen dezelfde vraag aan: ‘Hoe krijg ik mijn informatiemanagement en informatievoorziening op orde?’”

Via sensoren in de lucht is een goed overzicht te krijgen van de rampplek en de inzet van hulpdiensten en de risico's die er mogelijk nog zijn voor de omgeving.

Getest

In drie grote blokken zijn de afgelopen drie jaar vijftien innovaties met verschillende bedrijven uitgewerkt en beproefd op het gebied van informatievoorziening en informatiemanagement (zie kader voor de meest recente innovaties). Voor al deze innovaties is in een kort tijdsbestek (drie tot zes maanden) een ‘proof of concept’ opgeleverd. Die zijn vervolgens beproefd in samenwerking met potentiële gebruikers. Boots: “In alle gevallen waren de bedrijven al bezig met deze innovaties. Als i-Bridge maken we deze toepasbaar voor gebruikers in het veld van openbare orde en veiligheid. We hebben gekeken naar gebruikerswensen en vervolgens de innovaties fijngeslepen en getest op het i-Bridge platform. Daarmee waarborgen we de interoperabiliteit met crisismanagementsystemen in de veiligheidsregio's. Tot slot hebben eindgebruikers de innovaties getoetst in de praktijk. Alle resultaten zijn vastgelegd in documenten die te vinden zijn op onze website, www.innovatieinveiligheid.nl.” De aanpak van i-Bridge is succesvol gebleken omdat de toegevoegde waarde van een innovatie in een kort tijdsbestek kan worden beproefd door de potentiële gebruikersgroep. Omdat alle innovaties zoveel mogelijk worden geïntegreerd op het i-Bridge platform kan tevens worden beproefd of de innovaties ook in onderlinge samenhang werken. Dat komt de informatievoorziening en het informatiemanagement tijdens rampen en crises ten goede.

In de praktijk

Eind 2012 kwam een eind aan vier jaar i-Bridge. Tijdens een eindsymposium op de vliegbasis Twente werden alle gerealiseerde innovaties werkend getoond aan het publiek, bestaande uit hulpverleners, beleidsmakers, beslissers, wetenschappers en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven.

Voor de praktijkoefening werd gebruik gemaakt van realistische scenario's die de USAR gebruikt bij haar eigen oefening die op dezelfde dag en op dezelfde locatie plaatsvindt. Zo werden bij het scenario van een neergestort vliegtuig innovaties op het gebied van ‘augmented reality’ en ad hoc mobiele netwerken gedemonstreerd. Vanwege de vaak onoverzichtelijke situatie in een crisisgebied heeft het voor hulpverleners een belangrijke toegevoegde waarde om via augmented reality elkaar en de voertuigen te kunnen ‘zien’ op bijvoorbeeld de eigen smartphone. Mochten internetverbindingen in het gebied niet beschikbaar zijn, dan kan datacommunicatie alsnog plaatsvinden via een ad hoc mobiel netwerk dat in de voertuigen is ingebouwd.

Een ander scenario beeldde een kettingbotsing uit. Doordat een van de voertuigen in brand is gevlogen, ontstaat een natuurbrand. Aan de hand van modellering wordt duidelijk welke kant de brand opgaat en welke gevaren dat voor de omgeving oplevert. Op basis van deze informatie kan de besluitvorming over bijvoorbeeld de inzet van eenheden worden verbeterd. De overall view over het rampgebied wordt gemonitord met behulp van vliegende sensoren – een onbemand vliegtuigje en een ballon, beide uitgerust met camera's. Op een geografische kaart werden live de videobeelden, de hoek en de richting van waaruit de beelden zijn vastgelegd getoond. Dit komt de situational awareness en common operational picture ten goede.

Beide incidenten werden aangestuurd vanuit een command and control centrum waar het Regionaal Operationeel Team (ROT) zitting heeft. Tijdens de incidenten speelt het ROT adequaat in op informatie van het publiek. Voor deze crowdsourcing wordt gebruik gemaakt van een Twitter plug-in. Via intelligente kaart-

In de meldkamer draait alles om (geo)informatie.

Voor de commandovoering zoekt i-bridge oplossingen.

lagen krijgen hulpverleners in het veld alleen die geografische informatie voorgeschoteld, die zij op dat moment nodig hebben. Het team dat zich bezighoudt met de opvang van mensen, ziet bijvoorbeeld alleen opvanglocaties, voorzieningen, beschikbare capaciteit, vervoermogelijkheden en beschikbare routes.

Informatievoorziening door Google

Ed Parsons van Google is een van de sprekers tijdens het symposium. Hij vertelt dat Google Crisis Respons actief bezig is om informatie beschikbaar en bruikbaar te maken voor de bevolking tijdens concrete rampen en crises. De afgelopen vier jaar is het Google-platform voor dit doel aangepast, op basis van ervaringen met verschillende rampen wereldwijd. Een indrukwekkend staaltje van informatievoorziening wordt geleverd als de orkaan Sandy toeslaat op de oostkust van Amerika. "Iedere crisis is uniek, maar deze was wel heel bijzonder omdat het toesloeg in een gebied met een zeer hoge bevolkingsdichtheid. Al deze mensen gaan het internet op om informatie te zoeken." In samenwerking met diverse overheidsorganisaties levert Google deze informatie. Zo worden op Google Maps de radarbeelden van US Weather Service getoond en de voorspelling welke kant de orkaan optrekt. Als duidelijk wordt waar de storm toeslaat, voegt Google daar schuillocaties aan toe en de plaatsen waar water en voedsel zijn te krijgen. "Ook geven we de evacuatielanes aan en de verandering van rijrichtingen, zodat zoveel mogelijk mensen tegelijkertijd uit het rampgebied weg kunnen komen. Dit is belangrijke informatie die we van overheden krijgen." Naast deze informatie voor het hele rampgebied kan ook ingezoomd worden op een stad, zoals New York. Op de Google-kaarten van deze stad wordt gedetailleerde informatie geplaatst over flood zones en evacuatielanes. Mensen die vanuit New York de zoekopdracht 'hurricane' intypen krijgen direct alle informatie over orkaan Sandy. Via een link kunnen zij doorklikken naar de normale Google zoekresultaten. Ook wordt via symbolen op de kaart aangegeven waar de stroom is uitgevallen en

waar het weer werkt. Tot slot koppelt Google satellietbeelden aan de geo-kaarten, zodat geëvacueerde bewoners de schade aan hun woning kunnen zien." Deze nauwe samenwerking met overheden wil Google ook opzetten in Europa en in Nederland.

Toekomstperspectief

Rob Boots spreekt aan het einde van het symposium de wens uit dat de concrete innovaties van i-Bridge hun weg vinden naar implementatietrajecten in de veiligheidsregio's en andere partners in de OOV-sector. "Vertegenwoordigers van Defensie en van de veiligheidsregio's hebben aangegeven dat zij verder gaan met het innoveren van informatievoorziening en informatiemanagement. Daar ben ik blij mee, want tijdens de i-Bridge periode is er een nauwe en innovatieve samenwerking ontstaan tussen Defensie, veiligheidsregio's en het bedrijfsleven. Daar hebben we wat aan en we moeten zeker met elkaar verder gaan!" Met dat toekomstperspectief sloot Boots het project i-Bridge af.

Het symposium was een gezamenlijk project van i-Bridge en de NIDV. Rob van Dort was namens NIDV de coördinator. "Dit symposium was een goede gelegenheid voor de vertegenwoordigers van diverse overheden en de NIDV deelnemers om innovaties in het kader van i-Bridge maar ook andere ontwikkelingen op gebied van o.a. situational awareness, communicatie en informatiebeveiliging te tonen en te bespreken. Sedert 2007 organiseert de NIDV bijeenkomsten en symposia op gebied van Informatie Gestuurd Optreden. Ook na het i-Bridge programma zal de NIDV doorgaan om met verschillende civiele en militaire overheden en industrie de ontwikkelingen op dit gebied te delen. Informatie daarover kunt u vragen bij rob.vandort@nidv.eu

Een van het symposium, informatie over i-Bridge en de gerealiseerde innovaties vindt u op www.innovatieinveiligheid.nl

Recente i-Bridge innovaties:

- ad-hoc mobiel (data)netwerk / altijd informatie delen;
- augmented reality / collega's zichtbaar bij inzet;
- vliegende sensoren / crisis in beeld;
- semantiek in kaartlagen / kaart op maat;
- intelligentie in kaartlagen / natuurbrandverspreiding in beeld;
- cloud computing / overal onafhankelijk werken;
- telestick / overal veilig werken;
- sensoren op de man / positie hulpverlener altijd zichtbaar;
- crowd sourcing / publiek helpt mee.

Nieuwe wetten per 1 januari 2013

Bedrijfsleven

Nederlandse naamloze en besloten vennootschappen kunnen vanaf 1 januari 2013 kiezen voor de nieuwe regeling van het zogeheten 'one tier' of monistisch bestuursmodel, waardoor het mogelijk is taken binnen het bestuur van een onderneming te verdelen over uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders. Als voordeel van het monistisch of 'one tier' model wordt genoemd dat bestuurders eerder en meer informatie krijgen dan commissarissen, of zij zich nu bezig houden met de algemene lijn, of (ook) met het uitvoerende bestuur.

Recht van enquête aandeelhouders

De toegang van aandeelhouders van grote naamloze en besloten vennootschappen (NV's en BV's) tot de Ondernemingskamer van het Gerechtshof in Amsterdam is beperkt. Zij moeten meer aandelen vertegenwoordigen voor een onderzoek naar de gang van zaken bij een onderneming. De nieuwe regels treden op 1 januari 2013 in werking. Op dit moment kunnen aandeelhouders naar de rechter stappen als de nominale waarde van hun aandelen ten minste 225.000 euro bedraagt (of als zij 10 procent van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigen). Omdat deze grens voor ondernemingen met een groot aandelenkapitaal erg laag is, moeten aandeelhouders voortaan minimaal 1 procent kapitaal vertegenwoordigen als de NV of BV een geplaatst kapitaal heeft van 22,5 miljoen euro of meer. Of hun belang moet een beurswaarde hebben van ten minste 20 miljoen euro. Voor vennootschappen met een lager geplaatst kapitaal verandert er op dit punt niets.

Bestuursprocesrecht

Bestuursrechters krijgen meer mogelijkheden om zaken sneller en definitief af te doen. De wet die het bestuursprocesrecht efficiënter en eenvoudiger maakt, treedt op 1 januari 2013 in werking. Het zal bijvoorbeeld minder vaak nodig zijn om een heel nieuw besluitvormingstraject te volgen als de rechter gebreken in een besluit van bijvoorbeeld een gemeente of provincie heeft geconstateerd die er voor de inhoud van het besluit niet toe doen. Dit voorkomt onnodige vertraging in de procedure.

Brandweer

Alle taken van de brandweer worden met ingang van 1 januari 2013 door de veiligheidsregio uitgevoerd. Er zal dus geen gemeentelijke brandweer meer zijn. Daarnaast worden alle taken op het terrein van de fysieke veiligheid gebundeld in één organisatie, het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV). Het IFV wordt bestuurd door de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's. Het instituut deelt

onder meer informatie en expertise, beheert materieel en telecomvoorzieningen en houdt zich bezig met opleidingen.

Leidraad openbaarmaking van ICT-kwetsbaarheden

Personen die een ICT-kwetsbaarheid melden (bijv. hackers en onderzoeksjournalisten, red.) hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid, maar moeten daar wel op een verantwoorde wijze vorm aan geven. Dat betekent dat zij geen onnodige schade moeten aanrichten in de informatiesystemen van organisaties, niet verdergaan dan noodzakelijk om de kwetsbaarheid aan te tonen en wachten met openbaarmaking totdat de organisatie het probleem heeft verholpen. Anderzijds blijven organisaties zelf primair verantwoordelijk voor de beveiliging van hun informatiesystemen en (software) producten, maar moet er wel snel en efficiënt worden gereageerd op meldingen om kwetsbaarheden te verhelpen en dienen er afspraken worden gemaakt over eventuele openbaarmaking en het informeren van andere partijen. Dat zijn enkele uitgangspunten bij de zogenoemde 'leidraad voor responsible disclosure' die minister Opstelten van Veiligheid en Justitie op 3 januari 2013 naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Dit kader is bedoeld als een handreiking om het mogelijk te maken dat kwetsbaarheden in ICT-systemen en producten op een verantwoorde manier worden gemeld en afgehandeld. Met de handreiking kunnen organisaties een eigen beleid op het gebied van responsible disclosure opstellen. Concreet betekent dit dat een organisatie publiekelijk het beleid voor responsible disclosure uitdraagt. De organisatie en melder maken daarnaast afspraken over de termijn waarop de kwetsbaarheid verholpen zal zijn, de wijze waarop zij met elkaar zullen communiceren en over eventuele openbaarmaking en het verder inlichten van de ICT-security community. Zo kunnen ook anderen lering kunnen trekken uit de kwetsbaarheid waar het om gaat. Als een organisatie eenmaal beleid heeft op dit gebied moet ook duidelijk zijn hoe zij met aangiftes omgaat en dat er geen aangifte wordt gedaan als de melder volgens afspraken heeft gehandeld. De zelfstandige bevoegdheid van het Openbaar Ministerie om eventueel tot vervolging over te gaan, blijft bestaan.

Bron: Ministerie van Veiligheid en Justitie

Social media veranderen Defensie

Social media zijn een fenomeen. Logica Nederland publiceerde daarover een 'whitepaper'. Sociale netwerken hebben het gemakkelijk gemaakt om contacten met vrienden bij te houden, je leven te organiseren, je gedachten openbaar te maken, interesses te delen, nieuwtjes te brengen en heel veel meer. Social media groeien en ontwikkelen continu en bieden elke organisatie mogelijkheden (en moeilijkheden), zelfs de meest traditionele. Weinig organisaties zijn traditioneler dan die binnen Defensie. Toch maakt ook de krijgsmacht grote stappen om de kracht te benutten van de nieuwe communicatienetwerken die zijn omarmd door miljoenen over de hele wereld.

De opkomst van journalistiek door burgers (en propaganda via internet door terroristen) is verbazingwekkend snel gegaan. Pas in 1999 startte de eerste, publieke blog site. De eerste social network site (Friendster – nu voorname-lijk een games site) werd in 2002 gelanceerd. Het nu meer dan 750 miljoen leden tellende Facebook begon in 2004. Dat was ook het jaar dat voor het eerst de term 'social media' opdook. YouTube volgde in 2005 en Twitter een jaar later.

Tot voor kort was het antwoord van de militaire autoriteiten op deze nieuwe media wereldwijd terughoudend.

In 2009 verbood het Pentagon tijdelijk hun militair personeel om gebruik te maken van social media. Dit tot het Amerikaanse ministerie van Defensie een strategie had gevonden om te gaan met de open verspreiding van informatie en de onmogelijkheid deze informatie te controleren. Gedeeltelijk hadden deze zorgen van het leger echter een geheel andere oorzaak, namelijk de generatiekloof. Social media veranderen psychologisch en praktisch de traditionele, militaire hiërarchieën door deze niveaoverschillen af te zwakken. In het leven van burgers zijn gebruikers van social media gelijk. En deze houding heeft zijn weerslag op het werkende leven van gebrui-

kers. Het gebruik van social media door alle rangen van het leger heen zou kunnen leiden tot het delen van status en macht.

Van ramp tot triomf

Echter, juist het bewustzijn begint inmiddels tot voordeel te leiden. De reactie op twee natuurrampen enkele jaren na elkaar, laat zien hoe het denken over deze publieke netwerken is veranderd.

In 2004 leidde de tsunami in de Indische oceaan tot ongeveer 250.000 doden. Het Amerikaanse leger was als enige in staat om de humanitaire hulp voor deze enorme ramp te coördineren. Dit leger had voldoende capaciteit, schepen en zeer cruciaal: communicatiemiddelen. Maar er was een probleem. Geen enkele, grote charitatieve organisatie wilde hun neutrale positie laten ondermijnen door onder bevel te komen van het Amerikaanse leger. De coördinatie van hulp was daarom niet optimaal en in sommige gebieden werd dubbel werk gedaan. In andere gebieden kwam de hulp te laat.

Er werd een betaversie opgezet van wat nu bekend is als All Partners Access Network (APAN, community.apan.org). De Southern Command van het Amerikaanse leger, verantwoordelijk voor de militaire activiteiten in onder meer Zuid-Amerika, had het netwerk getest met een demonstratie die was gebaseerd op een aardbeving in Haïti. Het toeval wilde dat 24 uur na deze demonstratie een echte aardbeving Haïti teisterde. APAN kwam in actie.

Organisaties als Google brachten in kaart welke gedeelten van Haïti waren getroffen en in welke mate. Op het moment dat hulporganisaties in Port au Prince arriveerden werden zij gevraagd zich te registreren via APAN. Meer dan 400 organisaties deden dit en gebruikten het systeem om de aanwezige hulpmiddelen te zien en te weten te komen welke hulporganisaties er al aan het werk waren. Door deze coördinatie werd dubbel werk voorkomen, ontvingen meer mensen hulp en werden een groter aantal gebieden geïdentificeerd waar hulp nodig was. Hierdoor was de hulpoperatie efficiënter en werden meer levens gered. Militaire en charitatieve organisaties werkten succesvol in een neutrale zone waar ego's overboord werden gezet.

Open maar controleerbaar

Vandaag de dag heeft een groeiend aantal leidinggeven- den in het Amerikaanse leger, de marine en de luchtmacht een Facebook, Twitter en YouTube account dat de eigen medewerkers geregeld actualiseren. Velen schrijven blogs of laten deze schrijven. De legers in Europa en de rest van de wereld kunnen dit social media gebruik gemakkelijk adopteren. Social media blijken relatief controleerbaar. Het leger kan boodschappen fijnslijpen en verfijnen voordat deze 'gepost' worden. Een YouTube

video over de visie van een generaal op zijn taak kan worden verfijnd tot de toon precies goed is. Defensie kan reageren op kritiek via social media, wat laat zien dat de organisatie niet bang is voor kritische geluiden. Als de berichten beledigend zijn, kan Defensie deze verwijderen.

Militaire organen zetten sociale netwerken ook in om vijanden te beïnvloeden en te proberen te voorkomen dat potentiële vijanden zich tegen hen keren. In oorlogs- gebieden, gebruikt het leger social media om hun beleid uit te leggen en burgers te overtuigen dat de inzet van het leger in hun eigen belang is. Dit gebeurt bijvoorbeeld in Afghanistan waar mobiele, sociale netwerken gemeengoed zijn geworden.

Het leger gebruikt ook steeds vaker gesloten netwerken binnen social media, zoals gemeenschappen die alleen op uitnodiging mee kunnen kijken en doen. Dit om direct met mensen te communiceren die te maken hebben met de militaire operaties.

Gesloten netwerk

Sociale netwerken binnen militaire structuren ontwikkelen zich snel. Ze brengen hun eigen problemen rond veiligheid met zich mee en geven hiërarchieën een andere vorm.

Het veiligheidsprobleem is grotendeels opgelost door de militaire sociale netwerken privé te houden, achter digitale vestingwerken die buitenstaanders tegenhouden. En door rol-afhankelijke toegang tot specifieke elementen van het netwerk.

NAVO-troepen in Afghanistan gebruiken bijvoorbeeld mobiele apparatuur om verslagen te zien over wat ze zouden moeten vinden op hun patrouilles. Dit gaat vaak om zeer specifieke informatie tot op bekende inwoners van elk mogelijk verblijf. De troepen kunnen binnen een gesloten netwerk ter plekke advies krijgen van bom-experts door berichten met foto's van geïmproviseerde explosieven (IEDs: Improvised Explosive Devices) te sturen.

De toekomst van sociale netwerken en het leger zal onder meer afhangen van de technologische ontwikkelingen die moeilijk te voorspellen zijn. Niemand voorzag het buitengewone succes van Facebook en Twitter. Velen geloofden dat YouTube niet verder zou komen dan een groep filmfans. Nu zijn alle social media gebaseerd op relatief simpele concepten en eenvoudig programmeerwerk. Als deze concepten verder verfijnd worden en hun informatietechnologie ingewikkelder wordt, zullen zich meer mogelijkheden ontfouwen voor Defensie.

(Voor witboek zie www.logica.nl onder whitepapers)

Minister Ploumen ‘doopt’ tweede I-Mast Thales

Op 6 december werd de tweede geïntegreerde mast (I-Mast) voor de nieuwe patrouillevaartuigen van de Koninklijke Marine in bedrijf gesteld op het Thales terrein in Hengelo. De ‘doophandeling’ werd verricht door Liliane Ploumen, Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Minister Liliane Ploumen en CEO Gerben Edelijn van Thales Nederland.

“Dit marinesysteem is een prachtig voorbeeld van de gouden driehoek in de praktijk. Waarbij kennisinstellingen, overheid en industrie elk hun rol spelen met als resultaat hightech innovatie die niet alleen het landsbelang dient, maar ook nog eens een geweldig exportpotentieel heeft. Export en buitenlandse investeringen zijn onze weg om uit de crisis te komen. Uit cijfers blijkt dat onze export steeds innovatiever wordt. Dit is goed

nieuws, juist daar moeten we het van hebben in de internationale concurrentiestrijd. Buitenlandse handel zorgt nu eenmaal voor binnenlandse banen”, aldus minister Ploumen.

Na deze plechtigheid ging het geïntegreerde sensor systeem op transport om zijn plek in te nemen op de Hr. Ms. Zeeland, het tweede Ocean-going Patrol Vessel (OPV). Dit schip behoort tot de Hollandklasse die zal bestaan uit vier schepen (Hr Ms. Holland, Zeeland, Groningen en Friesland). De schepen zijn ontworpen en geoptimaliseerd voor patrouilletaken als piraterijbestrijding en anti-drugsoperaties en andere taken die handelsverkeer op zee beschermen. De OPV’s beschikken over verregaande automatisering aan boord waardoor minimale bemanning nodig is voor het uitvoeren van missies.

De mechanische constructie voor de I-Mast wordt gebouwd door het Marinebedrijf in Den Helder. Thales Nederland bouwt de sensoren en systemen die in de Mast worden geplaatst en is verantwoordelijk voor de algehele integratie en alle functionele testen van de I-Mast.

Goalkeeper krijgt update

Het Ministerie van Defensie en Thales Nederland hebben een overeenkomst gesloten voor de update van zestien Goalkeeper Close-In Weapon Systems (CIWS), die in gebruik zijn bij de Koninklijke Marine.

De operationele modificatie stelt de Goalkeeper in staat om ook toekomstige dreigingen te kunnen pareren. Tevens worden enkele problemen opgelost op het gebied van reservedelen. De verbeterde oppervlaktemodus van Goalkeeper, in combinatie met nieuwe munitie, biedt een zeer effectieve verdediging tegen oppervlakte-doelen, waaronder speedboten.

Door het gebruik van nieuwe algoritmen in de software en nieuwe electro-optische subsystemen wordt een verbetering bereikt van de predictienauwkeurigheid van

Goalkeeper. Hierdoor kan het systeem ook de nieuwste generatie raketten onschadelijk maken. Het wordt ook mogelijk om meerdere Goalkeepers op één schip samen te laten werken. Goalkeeper is ontwikkeld in de jaren tachtig en met deze modificaties kan het systeem worden ingezet tot tenminste 2025. De eerste Goalkeeper wordt in 2015 gemodificeerd door Thales. De andere systemen zullen door de Koninklijke Marine zelf worden omgebouwd op de marinebasis in Den Helder. Het contract bevat een optie voor de twee Goalkeepersystemen die zijn geïnstalleerd op de Belgische M-fregatten.

Amendement stelt Codemo veilig

Door een amendement van de Tweede-Kamerleden Ronald Vuijk (VVD) en mevrouw Sultan Günal-Gezer (PvdA) wordt eenmalig 5 miljoen euro vrijgemaakt voor voortzetting van de Codemo-regeling, die de afgelopen jaren succesvol is gebleken. Dat bleek tijdens de behandeling van de defensiebegroting op 12 en 13 december.

Minister van Defensie Jeanine Hennis-Plasschaert verdedigde de begroting resoluut en moeiteloos. (Foto: AVDD)

Vuijk en Günal-Gezer zijn de nieuwe woordvoerders materieel van hun partij. Bij de VVD neemt Ybeltje Berckmoes personeel voor haar rekening, bij de PvdA blijft Angelien Eijsink dat doen. Uiteraard was ook de minister Jeanine Hennis-Plasschaert net in functie, dus veel vuurwerk was er niet. Maar inhoudelijk was de begrotingsbehandeling ter zake. Natuurlijk werden de geliefde onderwerpen weer gepresenteerd. De SP vindt het ambitieniveau (nog steeds) te hoog, D66 wil uiteindelijk één Europees leger. Beide partijen plaatsen kanttekeningen bij de inzet van bewapende drones (onbemande vliegtuigen), die nog niet in de defensieplanning zijn opgenomen. Wie dacht dat het rustig zal worden als een besluit over de JSF is genomen, vergist zich. De kritiek richt zich nu al op nieuwe onderwerpen, zoals drones en de toekomst van de onderzeedienst.

Bedrijfsleven

Aan de positieve kant is de toegenomen belangstelling voor het bedrijfsleven. De PvdA in de persoon mevrouw Sultan Günal-Gezer benadrukte het belang van Defensie voor het lokale en regionale bedrijfsleven. Defensie moet zich hier bewust van zijn en door samenwerking op regionaal niveau kan het bijdragen aan de vermaatschappelijking van de krijgsmacht. De minister bevestigde het belang van regionale samenwerking, maar wel met oog op het belang van Defensie. Zo wordt er samengewerkt op het gebied van vastgoed en de herplaatsing van kazernes. Verder zijn er initiatieven zoals maintenance valley waar Boeing, Fokker en andere bedrijven samenwerken met het LCW.

In de bijdrage van het CDA werd geopperd om de levensduurkosten te drukken door te investeren in innovatie. Zo kan er een percentage van de investeringen bij grote projecten aan dit soort innovatie worden besteed om de latere exploitatiekosten te verminderen. De minister ziet ook kansen om geld op de lange termijn te besparen door innovaties. Als deze mogelijkheden zich

voordoen ondersteunt defensie experimenten.

D66 wil van ‘dood geld’ weer ‘levend’ geld maken. Er ligt voor miljarden aan reservedelen opgeslagen in magazijnen. Als deze voorraden van niet-strategische goederen verminderd kunnen worden, levert dit direct geld op en verlaagt het ook de beheerskosten. Het inschakelen van het Nederlands bedrijfsleven is hierbij wenselijk. De minister wilde hier meer tijd voor en ontraadde daarom de motie van D66. Een gemiste kans?

DIP, DEP en DIEP

Er heerste algemene verbazing dat de exploitatiekosten bij Defensie zo onduidelijk zijn. Er wordt nu een onderzoek ingesteld om de exploitatiekosten van de dertig grootste systemen te berekenen (goed voor 80% van deze kosten). De PvdA drong aan op een combinatie van de DIP (Defensie investeringsplan) en de DEP (Defensie exploitatieplan) in een DIEP. Deze twee zaken moeten bij elkaar komen, zodat er een gedegen afweging kan komen tussen aanschafkosten en lange termijn kosten. Het CDA voegde nog toe dat ook de logistieke keten een rol van betekenis moet krijgen. De minister zei dat inderdaad de integrale benadering de richting is waar we heen moeten.

De evaluatie van de Defensie Industrie Strategie zal in het tweede kwartaal worden voltooid. Kamerbreed was men benieuwd naar de visie van de minister op de krijgsmacht van de toekomst. Minister Hennis-Plasschaert was echter resoluut en gaf de Kamer geen inspraak. Debat prima, maar geen tussentijdse piketpalen. De regering regeert, het parlement controleert. Eind 2013, maar vóór de volgende begrotingsbehandeling, kan de Kamer die tegemoet zien. (MH)

Benoemingen veiligheidstop

Defensie

De heer **drs. E.S.M. (Erik) Akerboom** (51) is met ingang van 1 december 2012

benoemd tot secretaris-generaal bij het ministerie van Defensie. De voordracht werd gedaan door minister Blok voor Wonen en Rijksdienst in overeenstemming met minister Hennis-Plasschaert van Defensie. Akerboom

was Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid bij het ministerie van Veiligheid en Justitie. Daarvoor was hij onder meer korpschef Regiopolitie Brabant Noord en directeur Democratische Rechtsorde bij de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst. Hij begon zijn loopbaan in 1986 bij de Politie Utrecht. De heer Akerboom heeft de Nederlandse Politieacademie afgerond en daarna bestuurskunde gestudeerd aan de Vrije Universiteit van Amsterdam.

NCTV

Vanaf 1 december 2012 heeft **Theo Bot**, plaatsvervangend NCTV, de taken van Erik Akerboom overgenomen in de rol van waarnemend Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

Nationale Politie

Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie heeft **Dick Heerschop** benoemd tot **Chief Information Officer (CIO)** in de korpsleiding van de nieuwe Nationale Politie. Zijn benoeming gaat in op 1 januari 2013. In zijn nieuwe functie als CIO is de heer Heerschop verantwoordelijk voor de informatievoorziening en ICT-activiteiten van de Nationale Politie. Heerschop werkt momenteel voor de Dienst Justitiële Inrichtingen waar hij sinds 2010 lid van de hoofdirectie is met de portefeuille bedrijfsvoering in zijn beheer. Daarvoor was hij reeds werkzaam bij het ministerie van Justitie als Hoofd Keteninformatisering. Ook heeft hij diverse functies in de automatisering in het bedrijfsleven vervuld.

Korpschefs benoemd

Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie heeft de nieuwe politiechefs van de regionale eenheden en de landelijke eenheid van de nationale politie voor benoe-

Sinds 1 december SG bij Defensie: Erik Akerboom. Foto: AVDD

ming voorgedragen na adviezen van de betrokken regio-burgemeesters, de hoofdofficieren van Justitie en (vertegenwoordigers van) de medezeggenschap. De benoemingen gaan in op 1 januari 2013. De politiechefs zijn:

Noord-Nederland

(Groningen, Fryslân, Drenthe)
De heer **O.R. (Oscar) Dros** (49)

Oost-Nederland

(IJselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid)
De heer **C.J. (Stoffel) Heijman** (59)

Noord-Holland

(Kennemerland, Noord-Holland Noord, Zaanstreek-Waterland)
Mevrouw **mr. E.G.M. (Liesbeth) Huyzer** (51)

Amsterdam

(Amsterdam-Amstelland)
De heer **P.J.A. (Pieter-Jaap) Aalbersberg** (53)

Midden-Nederland

(Utrecht, Gooi en Vechtstreek, Flevoland)
Mevrouw **drs. M.H.C. (Miriam) Barendse** (48)

Den Haag

(Haaglanden, Hollands Midden)
De heer **mr. H.P. (Henk) van Essen** (51)

Rotterdam

(Rotterdam-Rijnmond, Zuid-Holland Zuid)
De heer **drs. F. (Frank) Paauw** (54)

Oost-Brabant

(Brabant Zuid-Oost, Brabant-Noord)
De heer **F.J. (Frans) Heeres** (54)

Limburg

(Limburg-Zuid, Limburg-Noord)
De heer **drs. G.J. (Gery) Veldhuis** (53)

Zeeland-West-Brabant

(Midden- en West-Brabant, Zeeland)
De heer **J.A.J.T. (Hans) Vissers** (58)

Landelijke eenheid

Mevrouw **P.M. (Patricia) Zorko** (48)

Samen investeren in Veiligheid en Ontwikkeling

Samen investeren in Veiligheid en Ontwikkeling is het jaar-thema voor 2013. Een jaar waarin veel reorganisaties zullen worden doorgevoerd bij Defensie, politie, brandweer en veiligheidsregio's.

Vervlechting

Nationale en internationale veiligheid zijn meer dan ooit met elkaar vervlochten. Defensie bevindt zich in dit gehele brede veiligheidsveld met vergaande samenwerking met actoren op het gebied van nationale veiligheid. De kennis en kunde van de krijgsmacht zal nog meer worden ingezet ter ondersteuning van de civiele diensten en de politie wordt ingezet bij uitzendingen van krijgsmacht. Deze vervlechting zorgt ervoor dat investeringen in veiligheid ook in dit brede veiligheidskader geplaatst moeten worden. Het bedrijfsleven heeft hierop al geanticipeerd, en nu zijn er ook duidelijke bewegingen bij de overheid, zoals de totstandkoming van de nationale politie en het geven van nieuwe impulsen aan de Civiel – militaire samenwerking.

Ook ontwikkeling

Hoewel de benadering van de drie D's (Diplomacy, Development and Defence) al geruime tijd in de belangstelling is, zijn er in het huidige regeerakkoord nieuwe afspraken gemaakt om hieraan vooral budgettaire sturing aan te geven. Er is een bedrag van € 250 miljoen van de defensiebegroting bij Buitenlandse Zaken geparkeerd, specifiek bestemd voor vredesmissies. Tevens wordt er een revolverend fonds van € 750 miljoen gevormd om investeringen van het bedrijfsleven in ontwikkelingslanden te stimuleren. Met deze ondersteuning van de Nederlandse overheid kan de veiligheidssector een zeer nuttige bijdrage leveren aan de veiligheidsinspanningen van ontwikkelingslanden. Immers geen ontwikkeling zonder veiligheid.

Focus

Om tot effectieve samenwerking te komen moet de veiligheidsvraag van de overheid transparant zijn voor het bedrijfsleven. Dit vraagt extra aandacht omdat er in 2013 reorganisaties bij Defensie en politie worden doorgevoerd. De wijzigingen in plannen, projecten en personen zullen daarom op de voet worden gevolgd, zodat de deelnemers op de hoogte blijven van de meest actuele situatie. Zo kunnen overheid en bedrijfsleven elkaar tijdig blijven vinden.

De krimpende budgetten bij Defensie noodzaken tot een creatieve en innovatieve invulling van behoeften. Het is

daarom goed nieuws dat bij de laatste begrotingsbehandeling minister Hennis-Plasschaert het amendement van de Kamerleden Vuyk en Günal-Gezer heeft omarmd om de financiële omvang van het CoDeMo fonds te verdubbelen. Hierdoor kunnen nieuwe prototypes van verschillende systemen worden ontwikkeld met extra kansen op de wereldmarkt

Daarnaast ligt de focus op de koopkrachtige vraag in de groeiende markten veiligheid, export en instandhouding. Op het gebied van nationale veiligheid liggen er volop mogelijkheden van samenwerking met politie, brandweer en veiligheidsregio's. Naast aandacht voor de Europese markten zal voor het eerst worden deelgenomen aan een beurs in Brazilië. Een vervolgdeelname aan een tentoonstelling in Turkije is voorzien en verder zal aandacht worden besteed aan het bilaterale jaar Nederland – Rusland. Bij instandhouding zullen initiatieven zoals het Land Maintenance Initiative en de ontwikkelingen in Den Helder verbreed worden naar de luchtmacht. De hieruit voortkomende lessen worden ingezet om verdere inschakeling van bedrijven bij instandhouding te faciliteren.

Bedrijven

De recente ontwikkelingen in de markt hebben geleid tot een toename in faillissementen en fusies. Verder zijn er ook bedrijven die de brede veiligheidsmarkt verlaten. De overige bedrijven passen zich aan de veranderingen in de markt aan. We zien dat bedrijven zich verbreden of verdiepen om zich te borgen tegen de huidige onzekerheden. Er is een toename van niche bedrijven en technostarters te zien. Dit zijn vaak bedrijven met zeer waardevolle innovaties. Een blijvend probleem is het tekort aan technisch geschoold personeel. Om hier een oplossing voor te vinden moet samenwerking gezocht worden tussen bedrijven, kennisinstituten en de overheid.

Naast deze nationale verschuivingen is er ook een internationalisering gaande. Zo zijn er kansen bij de groei van de niet-westerse koopkrachtige vraag. Nederlandse bedrijven zullen hier beperkt zelfstandig in kunnen voorzien, waarbij aansluiting bij internationale toeverketens van belang is. Een actief overheidsbeleid is hierbij vitaal.

Jubileum

Ten slotte zal bij de verschillende activiteiten aandacht worden besteed aan de voorbereiding van het 25ste NIDV Symposium & Tentoonstelling die op 21 november in de Ahoy wordt gehouden.

Cent van Vliet,
directeur NIDV

Een gratis abonnement op dit magazine

U bent werkzaam bij de overheid en actief betrokken bij materieelverwerving, beleidsvoorbereiding en/of communicatie? Dan kunt u gratis een persoonlijk exemplaar van dit magazine ontvangen. Dat geldt uiteraard ook voor werk-nemers van bedrijven die bij de NIDV zijn aangesloten.

Ga naar onze website www.nidv.eu en vul daar online het aanvraag-formulier in.

Colofon

Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV)

Prinsessegracht 19
2514 AP Den Haag
Telefoon : (070) 364 48 07
Fax : (070) 365 69 33
E-mail : info@nidv.eu
Internet : www.nidv.eu

Het nieuwsmagazine verschijnt 4 keer per jaar

Eindredactie

Mat Herben

Abonnementen

Deelnemers en medewerkers bij de overheid ontvangen dit blad gratis

Advertentieverkoop

Stichting NIDV
Mevrouw S. Sahadew Lall
Telefoon : (070) 364 48 07
Vormgeving en druk
Media Krachtcentrale

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave, mag worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

De handelsdelegatie naar Istanboel was in 2012 een groot succes. In mei is er bij voldoende belangstelling weer een herkansing. Info: ms@nidv.eu

Beurzen 2013

Een overzicht van de belangrijkste defensie- en veiligheidsbeurzen. Onze keuze voor presentie hangt sterk af van uw belangstelling. Naar nieuwe markten in Brazilië? Dan in april naar Rio. Het succes van Istanboel in 2012 smaakt naar meer? In mei is weer een IDEF. En de DSEI in Londen wordt ook heel bijzonder met de medewerking van de KM, die het nieuwe patrouilleschip Hr.Ms. Groningen afvaardigt. Op 21 november ontmoeten wij u natuurlijk in Ahoy. Voor informatie en keuzehulp: Jan van Grinsven via jan.van.grinsven@gielissen.nl en Marc Soeteman via ms@nidv.eu

• IDEX & NAVDEX, Abu Dhabi. UAE.	17-20 feb
• Avalon Airshow 2013, Australië,	26 feb
• LIMA, Langkawi, Maleisië,	26-30 maart
• ITSEC Orlando, Florida, USA,	26-30 maart
• LAAD, Rio de Janeiro, Brazilië,	9-12 april.
• IDEF, Istanboel, Turkije,	7-10 mei
• CANSEC Ottawa, Canada,	29 mei
• Luchtmachtdagen, Volkel,	14-15 juni
• Le Bourget, Paris Air Show,	17-23 juni
• Vlootdagen, Sail Den Helder,	20-24 juni
• IMDS, International Maritime Defence Show, St.Petersburg, Rusland,	4 -7 juli
• DSEI , Londen.	10 -13 september
• NIDV-dag in Ahoy, Rotterdam	21 november

NIDV Kernteam

Drs. C. van Vliet, Directeur – **A. Schild**, Manager Business Development Luchtmacht, secretaris NIFARP – **Drs. M. Soeteman**, Manager Business Development Marine, voorzitter NiMa – **Mr. R.H. van Dort**, Voorzitter C2TP-platform, Manager Business Development ICT, Marechaussee en Landmacht – **G. Brayé**, Datamanager – **Mevr. S. Sahadew Lall**, Officemanager – **Mevr. L.G.D. Mayer**, Secretaresse – **Mevr. N.M. Rosbergen**, secretaresse.

NIDV Supportteam

ir. A. Mom, Adviseur Internationale Samenwerking – **Kolmarns b.d. B. van Lierop**, Adviseur Marine – **Kol b.d. ir. J.L. Velmans**, Adviseur Landmacht – **Kol b.d. V.J. Utermöhlen**, Adviseur Luchtmacht en DMP Projecten – **M. Herben**, Senior Adviseur Nationale Veiligheid – **G. van Loon**, adviseur Export – **J. Jansen**, adviseur NAVO.

Algemeen Bestuur Stichting NIDV

H. van Ameijden, Damen Schelde Groep BV – **H.J. Vink**, Fokker Technologies – **W. Tijsterman**, Klein Poelhuis – **D. Mackintosh**, Bayards Aluminium Constructies – **J.H.M. Simons**, Capgemini BV – **G.J. Edelin**, Thales BV – **Ing. H. de Groot**, ADSE – **J.W. Kelder VADM b.d.**, TNO – **ir. C. Haarmeijer** - Re-lion – **S. Miegies**, CityGIS BV

Lahoux Optics

Specialist in nachtzicht

D490
HV richtkijker

LM-11/55
warmtebeeldcamera

D490

- Snel afneembare Picatinny montage
- Dimbaar voor maximale onopvallendheid
- Geschikt voor de zwaarste kalibers
- Hoge accuratesse

LM-11/55

- Hoogste (ongekoelde) resolutie
- Zeer compacte uitvoering
- Lange gebruiksduur
- Perfect scherpe beelden

Lahoux Optics: voor ontwikkeling, reparatie, upgrades, speciale projecten.

Lahoux Optics B.V. • Vlamingstraat 23 • 2011WR Haarlem • Tel: 023-5514678 • E-mail: info@lahoux.nl

www.lahouxoptics.nl

Nachtelijke verplaatsing van een CV90. Foto: AVDD

Ahoy Rotterdam - 21 november 2013

NIDV Symposium & Tentoonstelling

Nederlandse Industrie voor Defensie & Veiligheid